

Skæv vinkling i EVA-rapport

I februar måned offentliggjorde Danmarks Evalueringsinstitut en fagevaluering af Kultur- og samfundsfaggruppen på hf. Rapporten har nu givet anledning til en fælles kommentar fra de faglige foreninger for historie, religion og samfundsfag.

Af Agnete Holst Andersen, Allan Friis Clausen og Gregers Friisberg

Kultur- og samfundsfaggruppen på hf, KS, er en radikal nyskabelse, der er kommet med reformen af de gymnasiale uddannelser. Det nye ligger dels i et formaliseret samarbejde mellem fagene historie, religion og samfundsfag om en række flerfaglige projekter, dels i én fælles eksamen som afslutning på de tre fag.

Nu har Danmarks Evalueringsinstitut undersøgt faggruppen, og i de faglige foreninger for de tre involverede fag hilser vi selvsagt en evaluering velkommen.¹ Forandringerne af hf har været så gennemgribende, at det er helt nødvendigt at få en vurdering af, hvordan det går.

Så meget desto mere ærgerligt synes vi, det er, at EVA's rapport forekommer mangelfuld. En række nødvendige spørgsmål til selve KS-konstruktionen stilles slet ikke, og det medfører, at rapporten ikke giver et retvisende billede af de store problemer, underviserne må tumle med i dagligdagen. Vinklingen bliver skæv.

Som det første undrer vi os over undersøgelsens grundlag. På allerførste side i rapporten anfører man, at evalueringen først og fremmest skal »opfattes som et bidrag til processen med implementering af reformen« (s. 7). Det handler åbenbart kun om reform*implementering*, ikke om indholdet. En ærligere evaluering ville have forsøgt at finde ud af, om dette nye, store samarbejde mellem tre fag i det hele taget fungerer i sin nuværende form.

Tilsvarende fokuserer evalueringen alene på undervisernes *oplevelse* af KS. Det anføres, at evalueringen tager »udgangspunkt i læreres og censorers aktuelle erfaringer med den nye faggruppe, og den kan derfor ikke belyse om KS – når den er fuldt implementeret – vil kunne leve op til de forventninger som har ligget til grund for reformen« (s. 9). Hvorfor er hverken institutionsledelser eller hf-kursister blevet spurgt? Det er, som om man ikke regner med, at første årgang har fået det fulde udbytte af KS. Tør man ikke høre for eksempel kursisternes svar?

For det andet er man vældig optaget af at undersøge opfyldelsen af de faglige mål og det faglige indhold i KS. Men i evalueringen spørges der ikke tilstrækkeligt til de strukturelle problemer – eller »udfordringer«, som EVA hele tiden kalder det – der er forbundet med B-C-C-modellen, altså at historie er B-niveau, mens de to øvrige fag er C-niveau med deraf følgende vidt forskelligt timetal. I den forbindelse er det bemærkelsesværdigt, at man har valgt at have kun én undervisningsrepræsentant i 'ekspertgruppen', når det faktisk handler om *tre* særskilte fag.

Vores medlemmer kan fortælle, at der er en række vanskeligheder knyttet til fagenes timetal. Dels er det meget tidskrævende at koordinere samarbejdet mellem fagene og at planlægge projektperioder m.m., og samarbejdet er ekstremt sårbart over for flytning af

timer, særligt på institutioner med flere uddannelsesudbud – alt sammen problematikker, som slet ikke undersøges.

Et tredje forhold er, at undersøgelsens empiriske grundlag er alt for spinkelt, når det drejer sig om den flerfaglige eksamen. Den del af undersøgelsen omfatter kun de censorer, der også selv havde undervist i KS. I alt 17 personer. Hvordan kan man drage valide konklusioner om eksamen på baggrund af blot 17 besvarelser fra censorer?

Netop eksamensformen er stærkt omdiskuteret blandt underviserne i faggruppen, og det med god grund. Hvordan kan man få eksamen i B-niveau på historie, hvis man – som det nu er muligt – til eksaminationen har fokus på en problemstilling, som kun inddrager religion og samfundsfag (og vice versa)? Dertil kommer sammensætningen af eksaminator(er)/censor: Det er nemlig op til den enkelte institution at bestemme, hvor mange midler man vil afsætte til eksamen – hvilket i praksis vil sige, hvor mange af underviserne der skal være til stede ved den mundtlige eksamen. Der kræves blot, at lærer(e) og censor tilsammen dækker de tre fag. En lærer med religion og historie kan således afvikle eksamen sammen med en censor, som har samfundsfag.

Dette indebærer flere problemer. Dels stiller det kursister på forskellige institutioner forskelligt til eksamen, dels har kursisterne ingen garanti for, at det er undervisningens indhold, der afspejles i den faglige dialog til eksamen. Derudover er det i sig selv problematisk, at censor både skal eksaminere og censurere – og sidstnævnte uden nødvendigvis at have den fulde faglige indsigt i de fag, han eller hun ikke selv har. Alt sammen en alvorlig svækkelse af kursistens retssikkerhed.

Da vi i de faglige foreninger erfarede, at EVA havde fået til opgave at undersøge KS-konstruktionen på hf, regnede vi med, at alt skulle evalueres, for så vidt der med KS er tale om en virkelig omfattende og væsentlig nyskabelse. Men vi er blevet slemt skuffede. Det er vanskeligt at se, hvordan rapporten kan bidrage kvalificeret til diskussionen om de gældende rammer for KS.

Agnete Holst Andersen er formand for Historielærerforeningen for Gymnasiet og HF, Allan Friis Clausen er formand for Religionslærerforeningen for Gymnasieskolerne og HF, og Gregers Friisberg er formand for Foreningen Af Lærere i Samfundsfag.

¹ Kultur- og samfundsfaggruppen på hf, Danmarks Evalueringsinstitut 2008. Evalueringsrapporten kan downloades på www.eva.dk.